

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē yuddhakāṇḍē
॥ *trinavatitamaḥ sargaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ trinavatitamah sargah ॥

śrīrāmēṇa rākṣasasēnāyāḥ saṃhārah

sa praviśya sabhāṃ rājā
dīnaḥ paramaduḥkhiṭaḥ |
niṣasādāsanē mukhyē
siṃhaḥ kruddha iva śvasan ॥ 6.93.1 ॥

abravīcca sa tān sarvān
balamukhyān mahābalaḥ |
rāvaṇaḥ prāñjalirvākyam
putravyasanakarśitaḥ ॥ 6.93.2 ॥

sarvē bhavantaḥ sarvēṇa
hastyaśvēna samāvṛtāḥ |
niryāntu rathasaṅghaiśca
pādātaiścōpaśōbhitāḥ ॥ 6.93.3 ॥

ēkaṃ rāmaṃ parikṣipya
samarē hantumarhatha |
varṣantaḥ śaravarṣāṇi
prāvṛṭkāla ivāmbudāḥ ॥ 6.93.4 ॥

athavāhaṃ śaraistīkṣṇai -
 rbhinnagātraṃ mahāhavē |
 bhavadbhiḥśvō nihantāsmi
 rāmaṃ lōkasya paśyataḥ || 6.93.5 ||

ityētaḍ vākyamādāya
 rākṣasēndrasya rākṣasāḥ |
 niryayustē rathaiḥ śīghrai -
 rnānānīkaiśca saṃyutāḥ || 6.93.6 ||

parighān paṭṭisāṃścaiva
 śarakhaḍgaparaśvadhān |
 śarīrāntakarān sarvē
 cikṣipurvānarān prati || 6.93.7 ||

vānarāśca drumāñchailān
 rākṣasān prati cikṣipuh |
 sa saṅgrāmō mahābhīmaḥ
 sūryasyōdayanaṃ prati || 6.93.8 ||

rakṣasāṃ vānarāṇāṃ ca
 tumulaḥ samapadyata |
 tē gadābhiśca citrābhiḥ
 prāsaiḥ khaḍgaiḥ paraśvadhaiḥ || 6.93.9 ||

anyōnyaṃ samarē jaghnu -
 stadā vānararākṣasāḥ |
 ēvaṃ pravṛttē saṅgrāmē
 hyadbhutaṃ sumahadrajah || 6.93.10 ||

rakṣasāṃ vānarāṇāṃ ca
 śāntaṃ śōṇitavisravaiḥ |
 mātāṅgarathakūlāśca
 śaramatsyā dhvajadrumāḥ || 6.93.11 ||

śarīrasaṅghāṭavahāḥ
 prasasruḥ śōṇitāpagāḥ |
 tatastē vānarāḥ sarvē
 śōṇitaughapariplutāḥ || 6.93.12 ||

dhvajavarmarathānaśvān
 nānāpraharaṇāni ca |
 āplutyāplutya samarē
 vānarēndrā babhañjirē || 6.93.13 ||

kēśān karṇalalāṭaṃ ca
 nāsikāśca plavaṅgamāḥ |
 rakṣasāṃ daśanaistīkṣṇai -
 rnakhaiścāpi vyakartayan || 6.93.14 ||

ēkaikaṃ rākṣasaṃ saṅkhyē
 śataṃ vānapuṅgavāḥ |
 abhyadhāvanta phalinaṃ
 vṛkṣaṃ śakunayō yathā || 6.93.15 ||

tadā gadābhīrgurvībhiḥ
 prāsaiḥ khadgaiḥ paraśvadhāiḥ |
 nirjaghnurvānarān ghōrān
 rākṣasāḥ parvatōpamāḥ || 6.93.16 ||

rākṣasairvadhyamānānām
 vānarāṇām mahācamūḥ |
 śaraṇyaṃ śaraṇaṃ yātā
 rāmaṃ daśarathātmajam || 6.93.17 ||

tatō rāmō mahātējā
 dhanurādāya vīryavān |
 praviśya rākṣasaṃ sainyaṃ
 śaravarṣaṃ vavarṣa ca || 6.93.18 ||

praviṣṭaṃ tu tadā rāmaṃ
 mēghāḥ sūryamivāmbare |
 nādhijagmurmahāghōrā
 nirdahantaṃ śarāgninā || 6.93.19 ||

kṛtānyēva sughōrāṇi
 rāmēṇa rajanīcarāḥ |
 raṇē rāmasya dadṛśuḥ
 karmāṇyasukarāṇi tē || 6.93.20 ||

cālayantaṃ mahāsainyaṃ
 vidhamantaṃ mahārathān |
 dadṛśustē na vai rāmaṃ
 vātaṃ vanagataṃ yathā || 6.93.21 ||

chinnaṃ bhinnaṃ śarairdagdhaṃ
 prabhagnaṃ śastrapīḍitam |
 balaṃ rāmēṇa dadṛśu -
 rna rāmaṃ śīghrakāriṇam || 6.93.22 ||

praharantaṃ śarīrēṣu
 na tē paśyanti rāghavam |
 indriyārthēṣu tiṣṭhantaṃ
 bhūtātmānamiva prajāḥ || 6.93.23 ||

ēṣa hanti gajānīka -
 mēṣa hanti mahārathān |
 ēṣa hanti śaraistīkṣṇaiḥ
 padātīn vājibhiḥ saha || 6.93.24 ||

iti tē rākṣasāḥ sarvē
 rāmasya sadṛśān raṇē |
 anyōnyaṃ kupitā jaghnuḥ
 sādṛśyād rāghavasya tu || 6.93.25 ||

na tē dadṛśirē rāmaṃ
 dahantamapi vāhinīm |
 mōhitāḥ paramāstrēṇa
 gāndharvēṇa mahātmanā || 6.93.26 ||

tē tu rāmasahasrāṇi
 raṇē paśyanti rākṣasāḥ |
 punaḥ paśyanti kākutstha -
 mēkamēva mahāhavē || 6.93.27 ||

bhramantīm kāñcanīm kōṭīm
 kārmukasya mahātmanaḥ |
 alātacakrapratimāṃ
 dadṛśustē na rāghavam || 6.93.28 ||

śarīranābhi sattvārciḥ
 śarāraṃ nēmikārmukam |
 jyāghōṣatalanirghōṣaṃ
 tējōbuddhiguṇaprabham || 6.93.29 ||

divyāstraguṇaparyantaṃ
 nighnantaṃ yudhi rākṣasān |
 dadṛśū rāmacakraṃ tat
 kālacakramiva prajāḥ || 6.93.30 ||

anīkaṃ daśasāhasraṃ
 rathānāṃ vātaraṃhasām |
 aṣṭādaśa sahasrāṇi
 kuñjarāṇāṃ tarasvinām || 6.93.31 ||

caturdaśa sahasrāṇi
 sārōhāṇāṃ ca vājinām |
 pūrṇē śatasahasrē dvē
 rākṣasānāṃ padātinām || 6.93.32 ||

divasasyāṣṭabhāgēna
 śarairagniśikhōpamaiḥ |
 hatānyēkēna rāmēṇa
 rakṣasāṃ kāmārūpiṇām || 6.93.33 ||

tē hatāśvā hatarathāḥ
 śāntā vimathitadhvajāḥ |
 abhipētuh purīm laṅkāṃ
 hataśēṣā niśācarāḥ || 6.93.34 ||

hatairgajapadātyaśvai -
 stad babhūva raṇājiram |
 ākrīḍabhūmiḥ kruddhasya
 rudrasyēva mahātmanaḥ || 6.93.35 ||

tatō dēvāḥ sagandharvāḥ
 siddhāśca paramarṣayaḥ |
 sādhu sādhviti rāmasya
 tat karma samapūjayan || 6.93.36 ||

abravīcca tadā rāmaḥ
 sugrīvaṃ pratyantaram |
 vibhīṣaṇaṃ ca dharmātmā
 hanūmantaṃ ca vānaram || 6.93.37 ||

jāmbavantaṃ hariśrēṣṭhaṃ
 maindaṃ dvividamēva ca |
 ētadastrabalaṃ divyaṃ
 mama vā tryambakasya vā || 6.93.38 ||

nihatya tām rākṣasavāhinīm tu
 rāmastadā śakrasamō mahātmā |
 astrēṣu śastrēṣu jitaklamaśca
 saṃstūyatē dēvagaṇaiḥ prahrṣṭaiḥ || 6.93.39 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvye
 yuddhakāṇḍē trinavatitamaḥ sargaḥ ||